הקדמה

1. בתחילת אוקטובר 2000 נפל דבר בישראל. בשורה של הפגנות אלימות ומהומות במקומות שונים ברחבי הארץ, אשר עיקרן בצפונה, ובהתנגשויות בין אזרחים לבין כוחות משטרה, נהרגו ארבעה עשר אנשים, ביניהם שלושה עשר אזרחים ישראלים ותושב אחד מאזור עזה וכן נפצעו רבים. ארבעה עשר ההרוגים, לפי סדר התאריכים בהם נפגעו, הם:

המנוח מוחמד אחמד ג'בארין, תושב אום אל-פחם. נפגע באום אל-פחם ביום 1.10.00 ונפטר באותו יום;

המנוח ראמי חאתם גרה, תושב ג'ת. נפגע בג'ת ביום 1.10.00 ונפטר באותו יום;

המנוח אחמד אבראהים ג'בארין, תושב אום אל-פחם. נפגע באום אל-פחם ביום 1.10.00 ונפטר ביום 2.10.00;

המנוח מסלח חוסין אבו ג'ראד, תושב דיר אל-בלח שבשטחים. נפגע באום אל-פחם ביום 2.10.00 ונפטר באותו יום;

המנוח איאד סובחי עארף לואבנה, תושב נצרת. נפגע בנצרת ביום 2.10.00 ונפטר באותו יום;

המנוח וליד עבד אל-מונעם אבו סאלח, תושב סח'נין. נפגע בסח'נין ביום 2.10.00 ונפטר באותו יום;

המנוח עמאד פרג' גנאים, תושב סח'נין. נפגע בסח'נין ביום 2.10.00 ונפטר באותו יום;

המנוח אסיל חסן עאסלה, תושב עראבה. נפגע בקרבת עראבה ביום 2.10.00 ונפטר באותו יום;

המנוח עלאא ח'אלד נסאר, תושב עראבה. נפגע בקרבת עראבה ביום 2.10.00 ונפטר באותו יום;

המנוח ראמז עבאס בושנאק, תושב כפר מנדא. נפגע בכפר מנדא ביום 3.10.00 ונפטר באותו יום;

המנוח מוחמד גאלב ח'מאיסי, תושב כפר כנא. נפגע בכפר כנא ביום 3.10.00 ונפטר ביום 4.10.00;

המנוח בכור יהודה ג'אן, תושב ראשון לציון. נפגע בכביש החוף ליד ג'סר אל-זרקא ביום 7.10.00 ונפטר באותו יום;

המנוח עומר מוחמד עכאוי, תושב נצרת. נפגע בנצרת ביום 8.10.00 ונפטר באותו יום; 14. המנוח ויסאם חמדאן יזבכ, תושב נצרת. נפגע בנצרת ביום 8.10.00 ונפטר ביום 9.10.00.

בעקבות האירועים האמורים הוקמה על ידי ממשלת ישראל תחילה ועדה לבירור האירועים, בראשותו של השופט (בדימ') שלום ברנר. בעקבות המלצתו של יו"ר ועדת הבירור על סיום עבודת ועדת הבירור ומינוי ועדת חקירה לפי חוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968 (להלן: חוק ועדות חקירה), הפסיקה ועדת הבירור את עבודתה והממשלה החליטה ביום ו' בחשון התשס"א (8.11.00) על הקמת ועדת חקירה לפי החוק האמור.

בהחלטת הממשלה על הקמת ועדת החקירה נאמר ונקבע כדלקמן:

"א. לקבוע כי ההתנגשויות בין כוחות הביטחון לאזרחים יהודים וערבים בהן בין היתר, נהרגו ונפצעו אזרחים ישראלים החל מיום 29 בספטמבר 2000, הוא נושא בעל חשיבות ציבורית חיונית בשעה זו שטעון בירור;

ב. בהתאם לכך:

1. להקים ועדת חקירה בהתאם לסעיף 1 לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1969, לגבי האירוע האמור.

2. הוועדה תחקור השתלשלות האירועים ותקבע ממצאים ומסקנות לגבי כל מה שהתרחש בהם ולגבי הגורמים שהובילו להתרחשותם באותו מועד, ובכלל זה התנהגות המסיתים והמארגנים משתתפי האירועים מכל המגזרים, וכוחות הביטחון.

4. הוועדה תגיש לממשלה את המלצותיה ומסקנותיה ככל שתמצא לנכון"

הרכב הוועדה, כפי שנקבע על ידי נשיא בית המשפט העליון אהרן ברק, הוא: תאודור אור, שופט בית המשפט העליון - יושב ראש הוועדה, סוהיל ג'ראח, סגן נשיא של בית המשפט המחוזי בנצרת ופרופסור שמעון שמיר. ביום 17.6.01 התפטר, מסיבות בריאות, השופט ג'ראח מחברותו בוועדה, ותחתיו מונה האשם חטיב, שופט בית המשפט המחוזי בנצרת.

בסמוך להקמתה פנתה הוועדה אל הציבור הרחב על מנת שכל מי שיכול לסייע לעבודתה ימסור את עדותו או ראיות שבידיו לאוספי החומר מטעמה. על אף פנייה זו, מעטים היו הפונים אל הוועדה והיא נתקלה בקשיים לא מעטים בעבודת איסוף החומר הנוגע לעבודתה

.2. א. ככלל, אלה מהמגזר הערבי שנטלו חלק באירועים, או היו עדים להם, לא פנו אל הוועדה כדי למסור את גרסתם. חלק מהם נמנע מכך, כנראה מחשש שתיוחס להם השתתפות באירועים, על כל המסקנות האפשריות הנובעות מכך. אחרים נאותו למסור את גרסתם רק בפני עורכי דין הפועלים במסגרת עמותות ערביות, כמו עדאלה, המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל (להלן: עדאלה), ומרכז מוסאואה לזכויות האזרחים הערבים בישראל. גרסאות אלה התבררו, ומכל מקום הגיעו לידיעת אוספי החומר מטעם הוועדה, רק חודשים לאחר שהוועדה החלה בעבודתה. חלק מהן הגיע רק כעשרה חודשים לאחר מינוי הוועדה. הן הגיעו כשהן ערוכות בכתב, בדרך כלל (אך לא תמיד) בצורת תצהיר. העדים השונים נחקרו אמנם על ידי אוספי החומר מטעם הוועדה, אך היה זה לאחר שגרסתם הועלתה כבר על הכתב בנסיבות שאחרים, ולא החוקרים מטעם הוועדה, היו מעורבים בהן. נציין בהקשר זה, שסמוך לאחר הקמת הוועדה, פנינו פעמים רבות אל עדאלה, אשר ריכזה את חקירת מרבית העדים מהמגזר הערבי, כדי שזו תמציא לנו את רשימת האנשים אשר היו, על פי הפניות אליה, עדים לאירועים הנחקרים על ידי הוועדה, אך לא זכינו לכך.

היעדר גרסאותיהם של עדים אלה במועד סמוך לאחר תחילת עבודתה של הוועדה, הכביד על חקירת השוטרים שהיו מעורבים באירועים השונים, שכן לנגד עיני החוקרים לא עמדה גרסה נוגדת או שונה.

ב. קושי אחר בעבודת הוועדה נבע מן העובדה שאנשי המשטרה ברובם, שנטלו חלק באירועים, לא ערכו תיעוד מתאים של האירועים בסמוך לאחר התרחשותם, בין על ידי עריכת דו"חות בידי השוטרים שנטלו חלק באירועים השונים, ובין על ידי קיום תחקירים של האירועים, גורמיהם ותוצאותיהם. כפי שהובהר, חלק קטן בלבד מן השוטרים ערך דו"חות לגבי האירועים בהם נטלו חלק. לגבי מספר ניכר של אירועים, לא נערכו כלל תחקירים שיכלו ללמד ולהסביר את שהתרחש בהם. לעניין זה, של היעדר עריכת דו"חות ותחקירים, עוד נתייחס במסגרת דין וחשבון זה. כאן בכוונתנו רק להדגיש את הקושי שהיה כרוך בבירור העובדות כתוצאה מכך שחלק גדול מהאירועים לא תועד בידי רבים מהשוטרים שנטלו בהם חלק. שוטרים אלה מסרו את גרסתם רק כעבור חודשים מאז האירועים. על רקע זה נתקלה הוועדה בתופעה שהעדים לא זכרו פרטים בעלי חשיבות לגבי אירועים והתרחשויות שונים. נתקלנו גם בתופעה שבחלק מהאירועים לא נאספו ראיות חפציות בסמוך לאחר האירועים, כדי שאלה יוכלו לשמש בעתיד לצרכי חקירה, בין על ידינו ובין על ידי גורמי חקירה אחרים, כמו המחלקה לחקירת שוטרים.

ג. קושי נוסף קשור בהתנגדותן של מרבית משפחות החללים לביצוע נתיחת הגופות של יקיריהן, וכן להוצאת הגופות מן הקבר לצורך בדיקה. במקרים אחדים יתכן, כי בדיקה כזו היתה עשויה ללמד אם המוות נגרם עקב ירי מנשק חי או מירי של כדורי מתכת מצופים גומי, על כל ההשלכות שיכולות היו להיות לכך לקביעת סיבת המוות ועל ידי מי נגרם. בני משפחות החללים התנגדו לנתיחת הגופות בזמן אמת והתנגדותן תועדה בכתובים על ידי חוקרי המשטרה. גם פניית הוועדה אל המשפחות להוצאת הגופות מן הקבר, באותם מקרים בהם המליץ על כך הפתולוג, אשר הסתמך בהמלצתו על כל החומר הרפואי הרלוונטי - נענתה בשלילה. על רקע הנסיבות המיוחדות של המקרה ובשל רגישותן של המשפחות בנושא הוצאת הגופות מהקבר, כפי שזו הובאה לידיעתנו, לא סברנו שראוי שאנו, כוועדה ציבורית, ננקוט דרכים משפטיות כדי לגרום להוצאת הגופות מהקבר לצורך בדיקתן, בניגוד לרצונם המפורש של בני המשפחות.

ד. חסר אחר של ראיות, אשר הכביד על עבודת הוועדה, נוגע להערכות מצב אשר התקיימו בתאריכים 30.9.00 ו-1.10.00 בערב, בראשות ראש הממשלה. הערכות מצב אלה לא תועדו, כמקובל לגבי הערכות מצב, בדרך של הקלטה או באמצעות קצרנית. בשל כך, נמצאו רישומים חלקיים בלבד לגבי מה שנאמר בישיבות אלה ונתגלו אי התאמות רבות בין הגרסאות השונות לגבי הדברים שנאמרו. חסר זה הוא בעל משמעות מיוחדת בשל חשיבותן של שתי ישיבות הערכת מצב אלה. האחת, התקיימה ממש ערב פרוץ אירועי אוקטובר, והשנייה התקיימה בפרק הזמן הקריטי שבין היום הראשון של אירועי אוקטובר לבין היום השני. לדברים שנאמרו בהערכות מצב אלה נודעת חשיבות בנושא הנחיות הדרג המדיני, אשר ניתנו למשטרה. כפי שיוברר בהמשך, חסר זה של תיעוד חייב אותנו לדלות את העובדות הנוגעות לדברים שנאמרו באותן ישיבות מרישומים חלקיים ומראיות חיצוניות.

3. החומר שבפני הוועדה הוא רב-היקף. אוספי החומר מטעם הוועדה גבו כ-500 הודעות מעדים שונים. הוועדה שמעה 434 עדויות, כשחלק מעדויות אלה, 58 במספר, היו של עדים שכבר העידו בשלב העדויות הראשון, קודם משלוח ההודעות לפי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה. נתקבלו על ידי הוועדה 4,275 מוצגים. חומר הראיות כולו כולל עשרות אלפי עמודים. הוועדה גם ערכה, במהלך שלושה ימים, ביקורים במקומות האירועים, כדי שחברי הוועדה יוכלו להתרשם במו עיניהם מהמקומות בהם התרחשו האירועים ומתנאי השטח בכל אחד מהם. ביקורים אלה סייעו להבנת גרסותיהם של עדים רבים, אשר העידו בפני הוועדה.

4. במסגרת כתב ההסמכה של הוועדה הוטל עליה לחקור, נוסף לגורמים להתרחשות אירועי אוקטובר, גם את השתלשלותם של האירועים ולקבוע ממצאים ומסקנות לגביהם. מדובר בפריסה רחבה מאוד של אירועים, הכוללים אירועים במקומות שונים בצפון הארץ וכן במקומות אחרים ברחבי המדינה. נשתדל ליתן תמונה כוללת של האירועים. עם זאת, לא נוכל להתמקד בכל האירועים על כל פרטי השתלשלותם. התמקדות כזו בכל אירוע ואירוע עלולה להעמיס פרטים רבים, בלי שיהיה בכך כדי להשפיע או לשנות את תמונת המצב בכללותה, על מאפייניה השונים. במסגרת זו של הרצון להתמקד באירועים העיקריים, הגענו לשתי החלטות הנוגעות לפריסתו של דין וחשבון זה על האירועים השונים.

על פי ההחלטה האחת, נתמקד באירועים שאירעו החל ב-1.10.00 (להלן: אירועי אוקטובר). לא נתעלם כמובן מן האירועים על הר הבית ביום 28.9.00, מועד בו ביקר חבר הכנסת אריאל שרון בהר הבית, ואף לא מן האירועים של ה-29.9.00, מועד בו אירעה התנגשות בין כוחות משטרה לבין מתפללים שהתפרעו על הר הבית, בה מצאו את מותם שבעה אנשים. אירועים אלה היו בין הגורמים המיידיים והזרזים לאירועי אוקטובר. נתאר אירועים אלה ונתייחס אליהם בהרחבה כגורמים להסלמת המתיחות. עם זאת, לא ניכנס לגורמיהם ולא נעסוק בבדיקת האחריות לאירועים שאירעו ב-28.9.00 וב-29.9.00 על הר הבית. כתב המנדט של הוועדה, המצוטט לעיל, עוסק באירועים החל ב-29.9.00 ומוציא במפורש את תאריך 28.9.00. באשר לתאריך 29.9.00, נעסוק בו במסגרת הגורמים לאירועים, בלי לעסוק באחריות לאירועים שאירעו בו, משני נימוקים:

ראשית, משום שהנפגעים באותו אירוע לא היו אזרחים ישראלים, ובפיסקה א' של כתב מינוי הוועדה נזכרים "אזרחים"; שנית, כי ראינו לנכון להתמקד באירועים, אשר החלו בראשון לחודש אוקטובר, בשל המיוחד אשר באירועים אלה והמאפיין אותם. אירועים אחרונים אלה מתאפיינים בהתנגשויות אלימות במקומות רבים, בו זמנית, בגבולות הקו הירוק, בין כוחות משטרה לבין אזרחים; בסגירת

צירי תנועה על ידי מתפרעים; בעימותים בין אזרחים יהודים לבין אזרחים ערבים; ובבעיות של היעדר הידברות מספקת וראויה בין נציגי הממשל לבין מנהיגים מן המגזר הערבי. באחת, היו אלה אירועים של הפרות סדר ללא תקדים בפריסתן ובעוצמתן, כמו גם במספר ההרוגים ובמספר הרב של הפצועים כתוצאה מהן. אירועים מיוחדים אלה אשר אירעו במחצית הראשונה של חודש אוקטובר 2000, הגורמים להם והשתלשלותם, המסקנות העולות מהם וההמלצות המתבקשות מהם - אלה יעמדו במרכז דין וחשבון זה. בסיכום, הדו"ח יעסוק בעיקרו של דבר בתקופה 1-10.10.00, שהיא התקופה של האירועים העיקריים, ואילו אירועי שלושת הימים 28-30.9.00 יידונו רק בין פרקי הרקע והגורמים חלקם משום שהם חורגים מכתב המנדט של הוועדה וחלקם משום שהם קדמו לאירועים העיקריים. לפיכך, ידון דין וחשבון זה בשלושת הימים האלה יחדיו כתקופה המכילה גורמים ותהליכים שהובילו לפרוץ האירועים העיקריים ב-1.10.00.

ההחלטה השנייה היא, שגם מתוך אירועי אוקטובר גופם נתמקד בעיקריים שבהם, ואת היתר נזכיר בקצרה. האירועים בהם נתמקד הם אלה שבמהלכם נגרם מותם של 14 בני אדם, וכן אירועים נוספים אחדים, אשר יש בהם חשיבות או מאפיינים מיוחדים המצדיקים התייחסות נפרדת ביתר הרחבה.

5. באירועים אליהם נתייחס ניסינו כמיטב יכולתנו להגיע, על סמך החומר שבפנינו, למסקנות בדבר הגורמים לפציעתם של אזרחים, ובמקרים מסוימים אף למותם. עם זאת, לא ראינו לנכון לגלוש לעיסוק פרטני של גביית ראיות טכניות רבות, כמו בדיקת התאמה של עשרות, אם לא מאות, כלי נשק לתרמיל או לקליע זה או אחר אשר נמצאו באחת מזירות האירועים. בהקשר זה נעיר, שבחלק מהמקרים לא ניתן היה לקבוע שהשימוש בכלי הנשק נעשה על ידי השוטר על שמו הוא רשום. נוסף לכך, חקירות ארוכות ומפורטות בנושא האמור היו חורגות, לדעת הוועדה, ממסגרת דיון ההולמת את עבודתה. בכל אותם מקרים בהם ניתן אולי להגיע לחקר האמת על ידי בדיקות כאלה, ייעשה הדבר, אם טרם נעשה, על ידי גורמי החקירה במח"ש או במשטרה. באותם מקרים, אשר נראה לנו להמליץ על חקירה, נציין זאת בדין וחשבון זה. אכן, במקרה חריג אחד, בו סברנו שבדיקת כלי הנשק שיתכן שהיו מעורבים באירוע תהיה קלה, והיה מדובר בבדיקת כלי נשק במספר קטן יחסית, נבדק העניין. הדבר לא נעשה, מהנימוקים הנזכרים, באירועים אחרים.

6. בהתייחסותנו לגורמים לאירועי אוקטובר ולתיאור האירועים עצמם, תהיה חשיבות להזכרת אירועים קודמים בהם היו התנגשויות בין אזרחים מן המגזר הערבי לבין אנשי משטרה. חשיבותם של אירועים אלה היא, בדרך כלל, בלקח ובמסקנות אשר הגורמים המעורבים למדו או היו יכולים ללמוד מהם. אירועים כאלה, אשר אינם במוקד דיוני הוועדה, בררנום ונזכירם במידת הצורך, ככל שנוגע הדבר לענייננו. לא נדרשנו לפרטיהם, ראשית, כי לא לצרכי חקירתם מונתה הוועדה; ושנית, הדבר היה מאריך את עבודת הוועדה ללא כל הצדקה.

7. קיימות מחלוקות רבות בקשר לעובדות שונות, אשר להכרעה בהן יש חשיבות לעבודת הוועדה. כך, באשר להתנהגותם של אלה ואחרים אשר נטלו חלק באירועי אוקטובר; כך באשר לנוסח ולתוכן של אמירות כאלה ואחרות של בעלי תפקידים ואחרים הקשורים באירועים; כך, באשר לפקודות והנחיות של מפקדים במשטרה, וביחס להנחיות ולהתוויית מדיניות לפעילות המשטרה על ידי הדרג המדיני; וכך, גם באשר לקשר הסיבתי בין פעולות או אמירות אלה ואחרות לבין הפגיעה באזרחים, וכן בנושאים עובדתיים נוספים. הכרעה במחלוקות אלה כרוכה בהתייחסות לעדויות רבות, ביניהן עדויות העומדות בסתירה חזיתית זו לזו. במסגרת דין וחשבון זה לא נתאר בפירוט כל מחלוקת ומחלוקת ולא נפרט כל גרסה וגרסה של העדויות השונות הנוגעות לכל מחלוקת. עם זאת, מובהר כי בתהליך קביעת העובדות והמסקנות העולות מהן היו הגרסאות והטענות של העדים השונים, כמו גם המסמכים הנוגעים לעניין, לנגד עינינו, והמסקנות אליהן הגענו הן על סמך כלל הראיות הרלוונטיות.

8. פרט לשאלות עובדתיות רבות הקשורות בתיאור אירועי אוקטובר הקשים עצמם, בהן היה על הוועדה לחוות דעתה, היתה עבודתה כרוכה גם בנושאים רבים אחרים הקשורים קשר הדוק לאירועי אוקטובר ולגורמים להם. בין אלה - נושאים הקשורים בטיפול המשטרה בהתפרעויות, ובהם האמצעים אותם נקטה, המותר והאסור בהם; פעילותם של הגורמים השונים במשטרה לקראת האירועים ובמהלכם, והאמצעים להם זקוקה המשטרה; נושאים נוספים כוללים, בין השאר, את פעילותם של מנהיגים מן המגזר הערבי לקראת האירועים ובמהלכם; יחסי יהודים וערבים בישראל בעבר ובעתיד; וכן נושאים רבים נוספים. גם כאן נדרשנו לסנן ולקבוע מה הם הנושאים בהם נעסוק מתוך יער הנושאים.

9. חלק מחומר הראיות שהובא בפני הוועדה אינו פתוח לעיון הציבור, כפי שהחליטה על כך הוועדה מכוח סמכותה לפי סעיף 18(א) לחוק ועדות חקירה. כמות החומר הזה היא מעטה, על רקע הרצון לפתוח ככל האפשר את חומר הראיות בפני הציבור. חומר זה, ככל שהיה דרוש לענייננו של מי מהאישים אליהם נשלחו אזהרות על ידי הוועדה, נפתח לפניו לעיון.

מכל מקום, וזה העיקר, את שהיה לנו לומר בחרנו לומר - על אף המאמץ שנדרש לכך - בדין וחשבון אשר כולו גלוי, ללא כל חלק חסוי. גם כאן היה השיקול, שככל שהדברים יהיו גלויים, כן ייטב. פריסת הדין וחשבון כולו בפני הציבור תאפשר לו לדעת את כל העובדות והנימוקים, אשר עומדים בבסיסו.

10. הדין וחשבון כולל שישה שערים:

השער הראשון יעסוק ברקע, בתהליכים ובגורמים שהובילו לאירועי אוקטובר. במסגרת זו נעסוק תחילה בגורמים ובתהליכים הקשורים במגזר הערבי. נעסוק גם בגורמים המיידיים לאירועים אלה, גורמים הקשורים באירועי הימים האחרונים שקדמו לאירועי אוקטובר: הימים החל ב-28 לחודש ספטמבר 2000 עד ה-30 בו. לאחר מכן, נעסוק בהיערכות המשטרה ובהכנותיה לאפשרות של עימותים עם אזרחים מן המגזר הערבי. נתייחס גם לפירוט הנסיבות המלמדות על קיום מודעות בדבר אפשרות ריאלית לקיום של עימותים כאלה וצפייתם, וכן לשאלה, אם פעלה המשטרה כנדרש לאור צפי זה. בשער זה יידונו נושאים שעיקרם בעניינים אשר קדמו לאירועי אוקטובר.

השער השני יעסוק בהשתלשלות האירועים עצמם, תוך התייחסות לעמדות, להחלטות ולמעשים של הגורמים המעורבים - גופי השלטון השונים וגורמים במגזר הערבי. זאת, תוך התייחסות להתנהגויות של אנשים מן המגזר הערבי ומן המגזר היהודי במהלך האירועים. ההשתלשלות תתואר כרונולוגית. תיאור כזה יש לו חשיבות כדי לתת לקורא תמונה נאמנה, ככל האפשר, של אופי האירועים ועוצמתם, ולאפשר לו לראותם מזוויות ראייה שונות. אך ברור, שגם בתיאור כזה לא נתעכב על פרטים הנוגעים לכל הנפגעים או לכל הנסיבות הפרטניות בכל אחד מהאירועים.

השער השלישי יעסוק במספר אירועים המצדיקים התייחסות נפרדת, מפורטת יותר מזו שתמצא ביטוי בתיאור ההשתלשלות בשער השני. זאת, אם משום תוצאותיהם הקשות של אירועים אלה, ואם משום המיוחד שבהם.

כל פרק בשער זה יעסוק בהתרחשויות באחד היישובים בהם התרחשו האירועים, פרט לפרק האחרון, אשר יתייחס להתפרעויות יהודים במהלך אירועי אוקטובר.

השער הרביעי יהיה מוקדש למספר נושאים בעלי חשיבות הקשורים באירועי אוקטובר, המצדיקים התייחסות נפרדת, נרחבת יותר, לכל אחד מהם.

השער החמישי יעסוק במקבלי ההודעות לפי סעיף 15 לחוק ועדות חקירה (להלן: האזהרות). כפי שציינו בהחלטתנו מיום 27.2.02, בה החלטנו על משלוח האזהרות<!----[if !supportFootnotes][endif]--!><!--[2]--><!--[2]-->, מבין האנשים הרבים הקשורים לאירועי אוקטובר או לגורמים להם, בחרה הוועדה לעסוק באנשים שאחריותם ומעורבותם הן מכריעות באותם נושאים אליהם בכוונתה להתייחס. האזהרות נשלחו ל-14 אישים. בשער החמישי נבחן אם בתום שמיעת כל הראיות, לרבות הראיות מטעם מקבלי האזהרות, הוכחו המעשים או המחדלים אשר יוחסו להם באזהרה שנשלחה אל כל אחד מהם, וכן במסקנות המתבקשות באשר לכל אחד מהם.

השער השישי מוקדש לסיכום המסקנות העולות מן האירועים ומגורמיהם, כפי שהם משתקפים בדין וחשבון זה. נמקד מבטנו גם בהשלכות שיש למסקנות אלה על עתיד יחסי יהודים וערבים במדינה, בתקווה למנוע הישנותם של עימותים כדוגמת אירועי אוקטובר על תוצאותיהם הקשות בהרוגים, בפצועים ובפגיעה הקשה ברקמת היחסים העדינה בין הרוב היהודי למיעוט הערבי במדינה. בשער זה נעסוק גם במסקנות ובהמלצות הקשורות לעבודת המשטרה וכן במספר נושאים נוספים, וכן בהמלצות אישיות לגבי חלק מן המוזהרים.

11. ולבסוף, הערות טכניות:

א. הדו"ח כולל הערות שוליים. בהערות אלה, בכל מקום בו נזכרים מספרי עמודים ללא כל תוספת - הכוונה היא למספרי עמודים בפרוטוקול הוועדה; כשמוזכר מספר ובצדו "מ/" - הכוונה היא למספרו של מוצג שהוגש לוועדה כראיה.

ב. בכל מקום בו נזכרת בדין וחשבון דרגתו של אחד האישים המוזכרים, הכוונה היא לדרגתו כפי שהייתה במהלך אירועי אוקטובר.

ג. בכל מקום בו נזכרים בדין וחשבון זה ראשי תיבות של שמו של אדם, נעשה הדבר על יסוד החלטת הוועדה שלא לחשוף את שמו מנימוקים בטחוניים או מנימוקים של הגנה על אותו אדם.

ד. ברישום השמות והמונחים הערביים השתמשנו בשיטת תעתיק מפושטת המוסיפה אמות קריאה לנוחיות הקורא ומציינת עיצורים המיוחדים לשפה הערבית בדרך הקרובה ביותר להגייתם בעברית.